

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXII

Nr 3

WARSZAWA 1975

Nakładem PWN ukazały się w 1974 i 1975 r. następujące wydawnictwa Instytutu Historii PAN:

Herbord, *Dialog o życiu św. Ottona biskupa bamberskiego*, Warszawa 1974, ss. XXXIV, 245. Monumenta Poloniae Historica S. 2. T. 7 cz. 3.

Zbiór dokumentów i listów miasta Płocka. T. 1. 1065—1495, wyd. Stella Maria Szacherska, Warszawa 1975, ss. LI, 407.

Warszawa średniowieczna. Z. 2. Red. Aleksander Gieysztor, Warszawa 1975, ss. 271. Studia Warszawskie. T. 19.

Jan Piętka, *Mazowiecka elita feudalna późnego średniowiecza*, Warszawa 1975, ss. 198.

Maria Koczerska, *Rodzina szlachecka w Polsce późnego średniowiecza*, Warszawa 1975, ss. 197.

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXII
1975

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1975

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazylow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszczak (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Marian H. Serejski, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski, Mieczysław Żywczyński.

*

Zeszyt niniejszy przygotowany został przez poprzednią Redakcję „Kwartalnika Historycznego” w składzie: Bogusław Leśnodorski (redaktor), Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Hanna Jędruszczak (sekretarz).

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

A. 96/
82/3

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2864+136 egz. Ark. wydawn. 21, ark. drukarskich 12.

Papier druk. sat. kl. III, 80 g. 70×100

Oddano do składania 24.III.1975 r. Podpisano do druku 9.IX.1975 r.

Druk ukończono we wrześniu 1975 r.

Zam. 245/75

B-32

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

1975 K. 506

СОДЕРЖАНИЕ

Ежи Топольски — Экономическое развитие и формирование нации	531
Галина Козловска — О проблематике позитивистского перелома в Галиции . .	540
Анджей Скжипек — О генезисе польско-русского коммюнике от 26 ноября 1938 г.	560

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Мария Богущка — Исследования по истории польских городов и мешанского сословия в Польше до разделов	573
Павел Левицки — Об исторической психологии	584

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Ежи Затеи — Stanislaus Polonus	593
Рышарда Чепулис-Растенис — К вопросу облика польского интеллигента . . .	599
Эльжбета Качиньска — Рабочий класс Королевства Польского 1870—1914 . . .	610
Анна Жарновска — Рабочее движение в поисках нового пути 1889—1892	615
Людвик Хасс — Политика во имя Креста. Христианско-общественное движение в межвоенной Польше	622
НА СТРАНИЦАХ ИНОСТРАННЫХ ЖУРНАЛА	692
ХРОНИКА	698

TABLE DES MATIÈRES

Jerzy Topolski — Le développement économique et la formation de la nation	531
Halina Kozłowska — Parmi les problèmes du tournant positiviste en Galicie.	540
Andrzej Skrzypek — La genèse du communiqué polono-soviétique du 26.XI.1938	560

REVUES — POLEMIQUES — PROPOSITIONS

Maria Bogucka — Recherches sur l'histoire des villes et de la bourgeoisie en Pologne d'avant les partages	573
Paweł Lewicki — La psychologie historique	584

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Jerzy Zathę — Stanislaus Polonus	593
Ryszarda Czepulis-Rastenis — Au sujet du portrait de l'intellectuel polonais	599
Elżbieta Kaczyńska — La classe ouvrière du Royaume de Pologne en 1870—1914	610
Anna Żarnowska — Le mouvement ouvrier en quête de voies nouvelles, 1889—1892.	615
Ludwik Hass — La politique sous le signe de la Croix. Le mouvement socio-chrétien en Pologne durant l'entre-deux-guerres	622
LU DANS LES JOURNAUX ÉTRANGERS	692
CHRONIQUE	698

SPIS TREŚCI

Jerzy Topolski — Rozwój gospodarczy a formowanie się narodu . . .	531
Halina Kozłowska — Z problematyki przełomu pozytywistycznego w Galicji	540
Andrzej Skrzypek — O genezie polsko-radzieckiego komunikatu z 26 XI 1938	560

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Maria Bogucka — Badania nad dziejami miast i mieszczaństwa w Pol- sce przedrozbiorowej	573
Paweł Lewicki — O psychologii historycznej	584

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Zathay — Stanislaus Polonus	593
Ryszarda Czepulis-Rastenis — W sprawie portretu inteligenta polskiego	599
Elżbieta Kaczyńska — Klasa robotnicza Królestwa Polskiego 1870—1914	610
Anna Żarnowska — Ruch robotniczy w poszukiwaniu nowych dróg, 1889—92	615
Ludwik Hass — Polityka pod znakiem krzyża. Ruch chrześcijańsko-społecz- ny w Polsce międzywojennej	622

*

K. Mieszkowski, Studia nad dokumentami katedry krakowskiej XIII wie- ku — Antoni Gąsiorowski	631
T. Dunin-Wąsowicz, Zmiany w topografii osadnictwa wielkich dolin na Niżu Środkowoeuropejskim w XIII wieku — Jerzy Wyrozumski	633
S. Świeżawski, Dzieje filozofii europejskiej w XV w. — Karol Górski	646
J. Pelenski, Russia and Kazan — Zbigniew Wójcik	649
P. Cernovodeanu, Societatea feudală românească văzută de călători străini (secolele XV—XVIII) — Jan Reychman	643
Atlas Historyczny Polski — Stanisław Litak	644
Andrzej Frycz Modrzewski i problemy kultury polskiego Odrodzenia — Bo- gumiła Kosmanowa	649
W. Abel, Massenarmut und Hungerkrisen im vorindustriellen Europa — Maria Bogucka	651
M. Horn, Walka chłopów czerwonoruskich z wyzyskiem feudalnym w latach 1600—1648 — Juliusz Bardach	653
A. Farge, Le vol d'aliments à Paris au XVIIIe siècle — Jacek Rossi	655
Materiały ekspedycji akademika Grigorija Iwanowicza Langsdorfa w Bra- zylji w 1821—1829 gg. — Marcin Kula	657
I. F. Iowwa, Biessarabia i greckieskoje nacjonalno-oswoboditielnoje dwiże- nije — Leszek Piątkowski	659

F. Sliesoriunas, 1830—1831 metų sukilimas Lietuvoje — Jerzy Ochmański	662
A. Gill, Die polnische Revolution 1846 — Stefan Kieniewicz	664
A. Batowski, Diariusz wypadków 1848 roku — Bolesław Łopuszański .	667
W. Karpiński, M. Król, Sylwetki polityczne XIX w. — Rett R. Ludwi- kowski	669
R. Taborski, Zycie literackie młodopolskiej Warszawy — Janina Zura- wicka	674
A. J. Ryder, Twentieth-Century Germany: From Bismarck to Brandt — Tadeusz Cieślak	678
Cz. Browiński, Olsztyn 1945—1970 — Zygmunt Lietz	680
C. J. Burckhardt, Geschichte zwischen Gestern und Morgen — Józef Dut- kiewicz	682
„Anais da Comunidade Brasileira-Polonesa” — Krzysztof Groniowski	685
Inwentarz rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej Nr 8001—9000 — Bogusław Ratusiński	688

NA ŁAMACH CZASOPISM ZAGRANICZNYCH

Teoria. Historia historiografii. Polonica	692
---	-----

KRONIKA

Faszyzm w Europie (1922—45) — Waldemar Michowicz	698
W 25 rocznicę powstania NRD — Jan Prędkie	701
Historia kultury a historia nauki i techniki — Irena Pietrzak-Pawłow- ska	703
Kraje rozwijające się: historia i współczesna polityka gospodarcza — Marian Drozdowski	706
Z prac Komisji Historycznej Polsko-Węgierskiej	708
Wyzwolenie Francji w 1944 r. — Teresa Janasz	708
Historiografia Rewolucji Francuskiej — Monika Senkowska-Gluck .	711
Po zgonie fińskiego przyjaciela Polski — Wacław Urban	715

Nakładem PWN ukażą się w 1975 r. m. in.
następujące wydawnictwa

INSTYTUTU HISTORII PAN

Historia Polski. T. 4, cz. 2—3. Red. Tadeusz Jędruszcak.

Roczniki krakowskie. Oprac. Zofia Budkova. Monumenta Poloniae Historica, Nova Series. T. 5.

Irena Gieysztor, *Wstęp do demografii staropolskiej*.

Warszawa XVIII. Z. 3. Red. Jerzy Kowecki. Studia Warszawskie.

Polska klasa robotnicza. T. 8. Red. Stanisław Kalabiński.

Eugeniusz Duraczyński, *Rząd i podziemie 1939—1941*.

Warszawa lat wojny i okupacji. Z. 4. Red. Krzysztof Dunin-Wąsowicz. Studia Warszawskie.

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie zł 60.—

rocznie zł 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienie, prowadzi RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12.

A subscription order stating the period of time, along with the subscriber's name and adresse can be sent to your subscription agent or directly to Foreign Trade Enterprise Ars Polona-Ruch — 00-068 Warszawa, 7 Krakowskie Przedmieście, P.O. Box. 1001, POLAND

Please send payments to the account of Ars Polona-Ruch in Bank Handlowy S.A. Warszawa, 7 Traugutta Street, POLAND.